

ДО
ВРЕМЕННАТА КОМИСИЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ЗА
ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТА НА
ЗИД НА КОНСТИТУЦИЯТА НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

Относно проекта на Закон за изменение и допълнение на Конституцията на Република България

Уважаеми народни представители,

Решението за промяна в Конституцията на Република България е въпрос на политическа воля, която Вие като представители на законодателната власт сте компетентни да решите. Принципният въпрос е, че политическата власт трябва да създаде нормални условия за функционирането на съдебната власт, последната като част от държавната власт, като създаде законовите гаранции както за правната стабилност и утвърждаване принципите на правовата държава, така и гарантиране независимостта на съдебната власт. До колко с предложените изменения в действащата Конституция се дава отговор на този принципен въпрос, лежи на Вашата отговорна позиция.

С предложените изменения се предвижда 1/ промяна в структурата, функционирането и мандата на ВСС; 2/увеличение правомощията на ВСС във връзка с управление на съдебното имущество; 3/промяна в организацията, функционирането и правомощията на Инспектората към ВСС и 4/ разширяване кръга на органите, които могат да сезират Конституционния съд.

Поддържаеме становището относно невъзможността Обикновено Народно събрание да прави изменения на Конституцията засягащи структурирането, начина на образуване, статута и мандата на основните конституционни органи, които осъществяват държавното управление. Такъв конституционно установен орган на съдебната власт е Висшият съдебен съвет. В който смисъл е Решение №3 по к.д. №22/2002г на Конституционния съд, образувано по искане за тълкуване на Конституцията по въпросите: „какво означава изразът”форма на държавно устройство и на държавно управление” и ”кога са налице промени във формата на държавно устройство и държавно управление”.

По съществуващото на предлаганите изменения на Конституцията:

По предложените промени в структурата, мандата и функционирането на ВСС уредени в ЗИД на КРБ, §2. В чл. 129 ал. 1:

Отрицателно становище:

Назначаването на съдии, прокурори и следователи от „съответната съдийска и прокурорска колегия” не би гарантирало независимостта и възможността за външно влияние, или за прокарване на лични интереси и фаворизиране, обратното-би ги създавало.

С приемането на Конституцията на Р.България през 1991г от VII Велико Народна събрание и създаването за пръв път на Висшия съдебен съвет ,като орган на съдебната власт-видно от стенографските протоколи от заседанията на ВНС и на Комисията за изработване на проекта за Конституцията,цялостната идея свързана със създаването му е била: **избирането на съдиите ,прокурорите и следователите да става по един и същ начин от един кадрови колективен орган** в самата съдебна власт.Основната цел на което е, да осигури независимостта на съдебната власт.В този смисъл Решение №10/2011г по к.д.№6/2011г на Конституционния съд .

На следващо място:

В Доклада на Венецианската комисия за независимостта на съдебната система/Венеция 12-13 март 2010г/ в раздел III,т.3”Назначаване на консултативни органи” се приема Становище 10 на КСЕС относно”Съдебната власт в служба на обществото”с изразената в него позиция относно Съвета на съдебната власт,който **„може да бъде съставен или изцяло от съдии,или да има смесен състав от съдии и членове ,които не са съдии....като смесеният състав на съвета би имал предимство”**.Позицията на Венецианската комисия е **по-нюансирана** по въпроса ,а именно: в т.31 цит.” 44.В Европа съществуват разнообразни системи за съдийски назначения и няма единен модел,който да е приложим към във всички страни”.В обобщение становището на Венецианската комисия в посочения доклад е,че” създаването на **независим съдебен съвет,който да има решаващо влияние върху решенията за назначаване и кариерата на съдиите,**е подходящ метод за гарантиране независимостта на съдебната система.**Предвид богатството на правната култура в Европа,която е ценна и трябва да бъде охранявана,не съществува един-единствен модел,който да е приложим във всички страни.**Като отчита разнообразието на правите системи,Венецианската комисия препоръчва тези държави,които не са го направили да обмислят създаването на независим съдебен съвет или подобен орган.**При всички случаи съветът трябва да има плуралистичен състав,в който съществено предимство,ако не и мнозинство,трябва да имат членовете съдии.Освен когато са членове по силата на заеманата от тях длъжност/по право/,съдиите трябва да бъдат избирани за членове от своите колеги”**.

/Съдебни съвети със смесени състави в Европейските държави например има в Италия,Белгия,Франция,Румъния,Испания,България и др./.

Не възразяваме по предложението за разделяне на Висшия съдебен съвет на две колегии-такава на съдиите,и такава на прокурори и следователи.Които колегии да вземат решения по кадрови и дисциплинарни въпроси за магистратите,**но да ги внасят за приемане от пленарния състав на колегиалния орган Висш съдебен съвет.Т.е. решенията по назначаване,освобождаване,кариерно развитие и дисциплинарни въпроси да се решават от Пленума,от целия състав на колективния орган.**

/В който смисъл са предложените изменения на ЗСВ в законопроекта изготвен от народни представители от ГЕРБ и в законопроекта изготвен от народни представители от АБВ/.

По отношение на §3,в чл.130 ал.4-замяна на мандата на членовете на ВСС от пет на четири години.

Отрицателно становище.

Висшият съдебен съвет по своя характер е административен орган на съдебната власт.От своя страна административните длъжности в органите на съдебната власт, т.е. на административните ръководители ,чиято мандатност беше въведена с първата поправка в Конституцията от 2003г, този срок е в размер на 5 години.Единният подход

при уреждане мандатността в съдебната система предполага еднакво регулиране мандатността в цялата система към която принадлежи ВСС.

По отношение §4 и създаването на нов чл.130а и чл.130 б :

Отрицателно становище.

В този смисъл изложените мотиви към §2,са относими като отрицателни и към предложеното изменение в чл.130а и чл.130б от Конституцията,както и в мотивите на вносителите към тях.В мотивите са цитирани извадки от Становище 10 на КСЕСС и Становище 403/2006г на Венецианската комисия,като е акцентирано на препоръката относно състава на Съвета :” съществена част или мнозинството от членовете на съвета да се избират от самата съдебна система”.В тази част мотивите противоречат на предложеното изменение в чл.130а ал.1 от Конституцията в ал.2 „съдийската колегия да има 13 членове,от които 6 да се избират от общото събрание на съдиите ,а петима от НС”.Логично би се поставил в случая въпроса: шестима,т.е. с един повече съставлява ли „съществена част” от мнозинството или пък съставлява ли”мнозинство”?Отговорът е не.

Другият въпрос,който би се поставил е: по-голяма или по-малка е вероятността от външно влияние или капсулиране на определени възможни интереси и зависимости спрямо колегиален орган състоящ се от 25 члена или върху колегия състояща се от 13 члена/за прокурорската колегия-върху 12 члена/.Ако приемем ,че изложеното в мотивите на законопроекта относно необходимостта от вземане на кадровите решения за съдии от Колегията на съдиите,и кадровите решения за прокурори и следователи от Колегията на прокурорите-действително цели да гарантира неправомерен натиск и влияние.Очевидно не.

По отношение изменението на чл.130б ал.2 от КРБ;

Отрицателно становище.С предложеното изменение,се дава право на министъра на правосъдието,в качеството му на орган на изпълнителната власт „да присъства на заседанията на съдийската и прокурорска колегии,с право на съвещателен глас”.Предвиденото ново правомощие на министъра е недопустимо противоречие с принципа за разделение на властите,на върховенството на закона в правовата държава.Това изменение само потвърждава очертаващата се тенденция за увеличаване правомощията на министъра на правосъдието в дейността на независимата съдебна власт,отчитайки хронологично съдържанието на третата поправка на Конституцията през 2006г.

По отношение измененията в чл.130а ал.6 т.6 от Конституцията,предвиждаща компетентност на Пленума на ВСС да управлява недвижимите имоти на съдебната власт,

Положително становище.

От 1991г,с приемане на настоящата Конституция на Р.Б и създаването на Висшия съдебен съвет,управлението на недвижимите имоти на съдебната власт беше възложено на този орган.С третата поправка на Конституцията от 2006г ,бяха увеличени правомощията на министъра на правосъдието по отношение на независимата съдебна власт давайки му такива-да предлага проекта за бюджет на съдебната власт,да предлага кадрови решения ,както и да управлява съдебните сгради.От 2006г до момента ноторно известен факт е изключително тежкото състояние на сградния фонд в съдебната власт.Години наред проявяваното от министрите на правосъдието дезинтересиране и пасивност по решаване въпросите на съдебните сгради,доведе до това,щото построените в началото на миналия век съдебни палати въз основа на приетият през 1926г Закон за построяване на сгради за съдебни места в Царство България , сега са на път от саморазрушаване.И в голяма степен не отговарят на

понятието ”храмове на правосъдието”,но отразяват етапа на духовната и материална култура на обществото ни.

Ето защо,управлението на съдебните сгради следва да бъде предоставено отново на самата съдебна система,в лицето на нейния административен орган Висшия съдебен съвет.Разбира се,в органическа връзка с осигуряването на такъв бюджет,който да прави възможно това управление.

Положително е становището по отношение §9 ал.2, относно увеличеният кръг субекти имащи право да сезират Конституционния съд,като адекватно решение с принос в защитата на правата и основните свободи на гражданите в правовата държава.

Уважаеми народни представители,

Предложената пета поправка в Конституцията на Р.България,четири от които до момента единствено в глава VI „Съдебна власт”,изразяващи се в структурните промени на Висшия съдебен съвет,не дава обоснован отговор на основния въпрос: биха ли довели , тези поправки в Конституцията , до по-ефективно и справедливо правосъдие,от каквото се нуждаят гражданите на България и в чието име се осъществява правосъдието.

Каролина Неделчева

Незабравка Стоева

Васил Петров

Димитър Узунов

Ясен Годоров

Галя Георгиева

Даниела Костова

Румен Георгиев

Румен Боев

Мария Кузманова (с ОМ)